Veb aplikacija za preuzimanje ličnih dokumenata

Petar Ćoćić Fakultet tehničkih nauka Univerzitet u Novom Sadu Trg Dositeja Obradovića 6, 21000 Novi Sad cocic.sr16.2020@uns.ac.rs

Sažetak:

U ovom radu je opisana veb aplikacija koja je namenjena kao podrška sistema eUprave [1], radi olakšanog pristupa ličnim dokumentima u elektronskom obliku. Veb aplikacija konkretno podržava sistem eMatičar, čija je dužnost da vodi evidenciju o građanima Republike Srbije. Primenom predloženog rešenja se ostvaruje značajna ušteda vremena za prikuljanje određenih dokumenata koji su neophodni za ispunjavanje određenih pravnih dužnosti građana.

Ključne reči: veb aplikacija, eUprava, digitalni oblik dokumenata.

1. Uvod

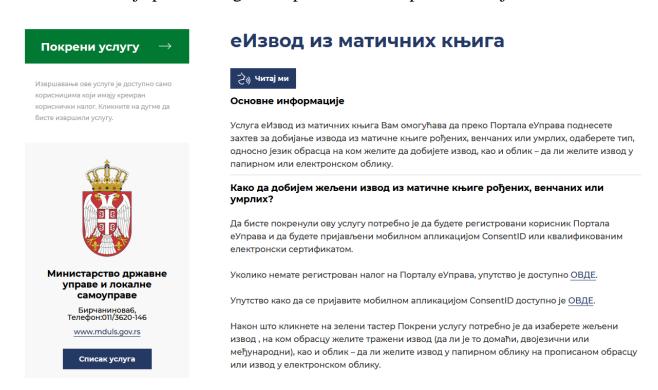
eUprava Republike Srbije predstavlja centralizovano mesto elektronskih usluga za sve građane. Korišćenje ove veb aplikacije građanima olakšava komunikacija sa državnim organima i celokupnom javnom administracijom u smislu lakšeg pronalaženja informacija i odgovarajućih formulara koji su neophodni za završavanje pravnih i drugih obaveza građana, kao i jednostavnije podnošenje zahteva i podizanje ostalih dokumenata.

Cilj ovog sistema jeste da se podjednostavi ciklus prikupljanja potrebnih dokumenata, takođe pravilna upotreba sistema dovodi do smanjenja redova za čekanje u državnim institucijama. U ovom radu je konkretno razvijana veb aplikacija koja podržava sistem eMatičar čija je osnovna svrha izdavanje izvoda iz matičnih knjiga. Aplikacija takođe podržava i podnošenje zahteva za državljanstvo.

2. Srodna rešenja

eUprava je softver pomoću koga je moguće preuzeti dokumente koji sadrže lične podatke u elektronskom obliku. Ideja za kreiranjem ovog sistema potiče od Vlade Republike Srbije. Ovaj softver podržava i sistem eMatičar koji je opisan u ovom radu. Preuzimanje dokumenata se vrši pomoću podnošenja zahteva za izvod iz matične knjige, pri čemu nadležni matičar je u obavezi da u roku od 8 dana dostavi željeni dokument na email adresu ili neki drugi izvor.

Na slici 1 je prikazan izgled eUprave Vlade Republike Srbije.

Slika 1 – eUprava Vlade Republike Srbije

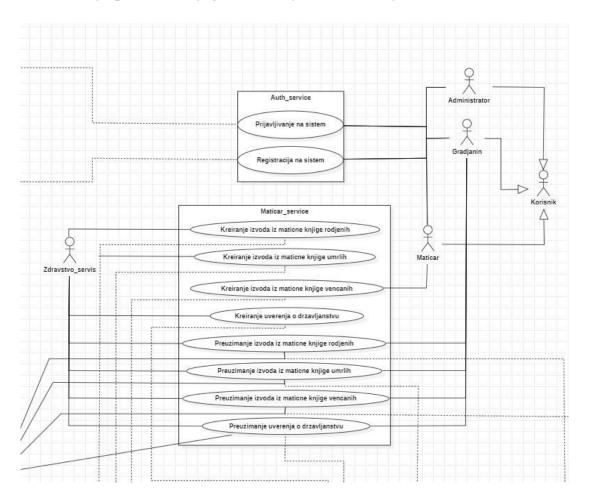
3. Korisćene tehnologije

Ovaj odeljak pruža pregled i objašnjenja tehnologija pomoću kojih je moguće implementirati adekvatno rešenje. Za izradu veb aplikacije je korišćen klasičan šablon koji se sastoji od Frontend dela aplikacije i Backend dela aplikacije. Frontend deo aplikacije implementiran je uz pomoć Angular [2] radnog okvira. Backend deo aplikacije implementiran je uz pomoć GoLand IDE koji omogućava kreiranje Backend dela aplikacije u GoLang [3] programskom jeziku. Perzistencija podataka se vrši unutar MongoDB [4] baze podataka.

4. Specifikacija zahteva

U ovom odeljku su objašnjeni funkcionalni zahtevi softverskog rešenja predstavljenog u ovom radu.

Na slici 2 je prikazan dijagram slučajeva korišćenja.

Slika 2 – Dijagram slučajeva korišćenja

 $Specifikacija\ funkcionalnih\ zahteva:$

1. Authservice

U tabeli 1 prikazan je opis slučaja korišćenja "Registracija".

Naziv	Registracija	
Učesnici	Korisnik	
Preduslovi	- Korisnik mora biti evidentiran od strane Matičara - Korisnik mora imati jedinstveni JMBG	
Koraci	1. Korisnik bira opciju za registraciju	

	- Korisnik unosi svoj JMBG - Korisnik unosu svoju lozinku - Korisnik ponovo unosi svoju lozinku radi potvrđe - Korisnik potvrđuje unos	
Rezultat	Korisnik je registrovan na sistem	
Izuzeci	JMBG već postoji u sistemu	

Tabela 1 – Opis slučaja korišćenja "Registracija"

U tabeli 2 prikazan je opis slučaja korišćenja "Prijavljivanje".

Naziv	Prijavlji vanje	
Učesnici	Korisnik	
Preduslovi	Korisnik mora biti registrovan na sistem	
Koraci	- Korisnik bira opciju za prijavu - Korisnik unosi JMBG i lozinku - Korisnik potvrđuje unos	
Rezultat	Korisnik je prijavljen na sistem	
Izuzeci	Pogrešan JMBG ili lozinka	

Tabela 2 – Opis slučaja korišćenja "Prijavljivanje"

2. Registrar service (Matičar service)

U tabeli 3 prikazan je opis slučaja korišćenja "Dodavanje novorođene osobe".

Naziv	Dodavanje novorođene osobe	
Učesnici	Doktor	
Preduslovi	1. Korisnik koji je logovan mora biti Doktor	
Koraci	- Doktor bira opciju za dodavanje novorođene osobe - Doktor unosi ime, prezime, JMBG, datum rodjenja, mesto rođenja, ime oca, JMBG oca, ime majke, JMBG majke, pol - Doktor potvdrđuje unos	

Rezultati	Korisniku su kreirana osnovna dokumenta
Izuzeci	-

Tabela 3 – Opis slučaja korišćenja "Dodavanje novorođene osobe"

U tabeli 4 prikazan je opis slučaja korišćenja "Preuzimanje izvoda".

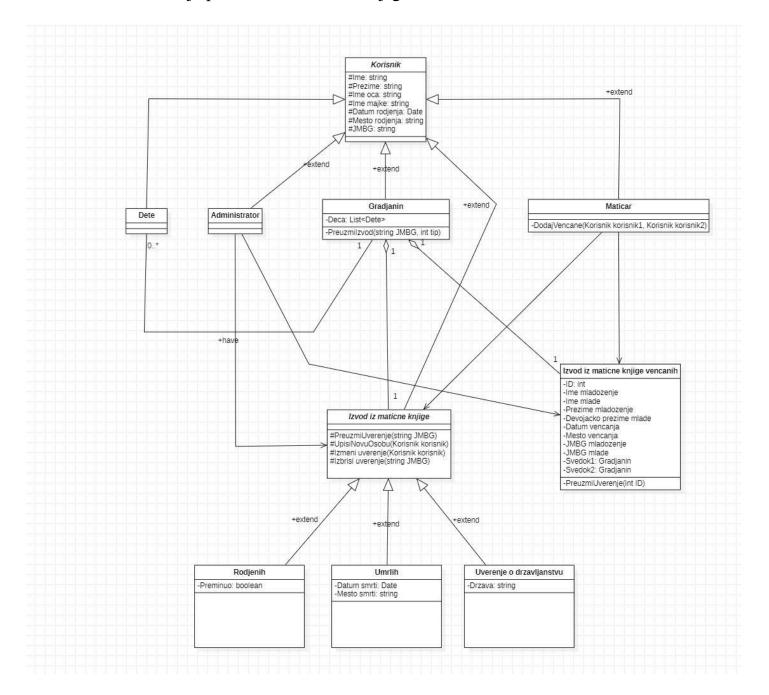
Naziv	Preuzimanje izvoda	
Učesnici	Korisnik	
Preduslovi	1. Korisnik mora biti prijavljen na sistem	
Koraci	- Korisnik bira opciju za preuzimanje izvoda - Korsinik bira jednu od ponuđenih opcija za izvode - Korisnik potvrđuje odabir	
Rezulatati	Korisnik je uspešno preuzeo željeni izvod	
Izuzeci	-	

Tabela 4 – Opis slučaja korišćenja "Preuzimanje izvoda"

4. Specifikacija dizajna

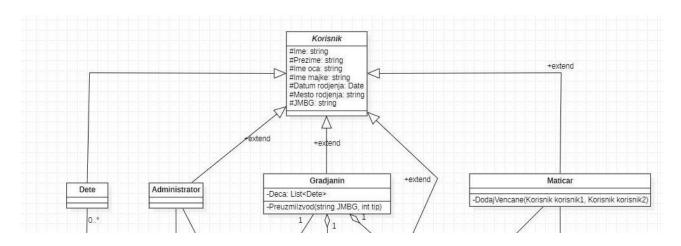
Ovo poglavlje objašnjava dizajn softverskog rešenja sistema eMatičar. U nastavku je predstavljeno pomoću UML Class dijagrama, nad kojim sve entitetima eMatičar vrši manipulaciju podataka.

Na slici 3 je prikazan UML Class dijagram.

Slika 3 – UML Class Dijagram

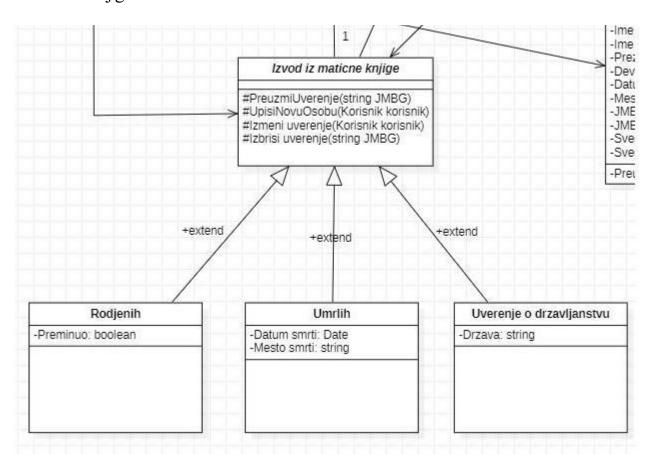
Na slici 4 je prikazana klasa Korisnik i nasledjivanje klase Korisnik.

Slika 4 – Klasa korisnik sa nasledjivanjem

Klasa Korisnik reprezentuje apstraktnu klasu svih korisnika sistema i sadrži njihove lične podatke. Na dijagramu je prikazano da postoje i klase koje su izvedene od klase Korisnik i proširuju njenu baznu strukturu.

Na slici 5 je prikazana klasa Izvod iz matične knjige i nasledjivanje klase Izvod iz matične knjige.

Slika 5 – klasa Izvod iz matične knjige sa nasleđivanjem

Klasa Izvod iz matične knjige reprezentuje apstraktnu klasu izvoda koju svaki korisnik u sistemu poseduje. U slučaju klase Izvod iz matične knjige prikazano je da postoje klase koje su izvedene iz nje i proširuju njenu baznu strukturu. Korisnicima aplikacije su omogućene akcije da preuzmu sva tri navedena izvoda.

5. Implementacija

U ovom odeljku je objašnjena implementacija klijentskog - (Frontend) i serverskog - (Backend) dela veb aplikacije.

- 1. Frontend deo aplikacije Angular
- 2. Backend deo aplikacjie GoLang

Frontend deo aplikacije je implementiran pomoću Angular radnog okvira koji se u pozadini oslanja na programski jezik TypeScript. **Backend** deo aplikacije je implementiran pomoću GoLang programskog jezika. U ovom poglavlju je predstavljena implementacija funkcionalnosti kao što su registracija, prijavljivanje i preuzimanje određenog izvoda iz matične knjige.

Na slici 6 je prikazan odsečak html koda koji je neophodan za registraciju korisnika na sistem. Prikupljanje unetog teksta unutar input polja se izvršava pomoću "[formGroup]".

Slika 6 – html kod za registraciju

Na slici 7 je prikazan odsečak TypeScript koda koji prikuplja uneti tekst iz input polja koja se nalaze unutar "[formGroup]". Konkretne vrednosti iz input polja se prikupljaju na osnovu zadatog naziva unutar "formControlName". Pozivanjem odgovarajućeg servisa pokreće se slanje HTTP zahteva ka Backend delu.

Slika 7 – TypeScript logika za registraciju

Na slici 8 je prikazan Auth servis koji je zadužen za kreiranje HTTP zatheva koji u sebi sadrži "RequestBody" tipa "Credentials". Slanjem definisanog zatheva se ostvaruje komunikacija sa Backend delom i na taj način korisnik biva registrovan na sistem ukoliko njegov JMBG je prethodno evidentiran kod matičara.

Slika 8 – Metoda Registracije unutar Auth Servisa

Nakon što zahtev pristigne na Backend deo, jedan od kontrolera sa odgovarajućim endpoint-om će prihvatiti pristigli zahtev. Na slici 9 je prikazan način obrade pristiglog zahteva.

Slika 9 – Metoda unutar kontrolera za registraciju

Prilikom prihvatanja zahteva, kreira se nova struktura tipa Credentials na koju se automatski mapiraju vrednosti koji su pristigli u JSON [5] formatu. Na slici 10 je prikazan način automatskog mapiranja JSON vrednosti na konkretna polja strukture. Ukoliko se uspešno izvrši mapiranje vrednosti na strukturu, novokreirana struktura se prosleđuje servisnom sloju.

Slika 10 – Struktura Credentials

Na slici 11 je prikazan servisni sloj, odnosno Auth servis, unutar koga je implementirana logika za upisivanje u bazu.

Slika 11 – Metoda unutar Auth servisa za registraciju

Pri samom ulazu u metodu unutar servisnog sloja, korišćenjem Message Broker-a NATS [6], vrši se provera da li pristigli JMBG postoji unutar baze koja se nalazi u Registrar servisu odnosno servisu eMatičar. Dobijanjem povratne poruke koja je tipa Boolean, tj. **true**, vrši se dodavanje dodavanje kredencijala unutar baze Auth servisa i korisnik biva registrovan na sistem pri čemu njegova lozinka se hashira pomoću Bcrypt [7] biblioteke. U slučaju da pristigli odgovor ima vrednosti **false**, korisniku će biti ispisana poruka da je već registrovan na sistem.

Ukoliko se korisnik uspešno registrovao, biće mu omogućen pristup sistemu. Neposredno pre pristupanja sistemu, potrebno je da se uloguje na sistem. Na slici 12 je prikazan html odsečak koji pomoću "formGroup" prikuplja vrednosti iz input polja.

Slika 12 – html stranica za prijavljivanje

Prilikom pozivanja metode "onSubmit()", povući će se svi podaci iz input polja na osnovu "formControlName". Na slici 13 je prikazan način povlačenja vrednosti iz input polja.

```
onSubmit() {
  this.credentials.jmbg = this.formGroup.get('jmbg')?.value
  this.credentials.password = this.formGroup.get('password')?.value
  this.authService.Login(this.credentials).subscribe(
     next: (response) => {
       if (response != null){
          if (response == "JMBG not exist!"){
            localStorage.clear()
          }else if (response == "Password doesn't match!"){
            localStorage.clear()
          }else{
           localStorage.setItem('authToken', response)
           this.router.navigate( commands: ['/chose-service']).then();
      error: (error) => {
       localStorage.clear()
       if (error.status = 403) {
   })
```

Slika 13 – TypeScript logika za prijavljivanje

Prilikupljene vrednosti se dodeljuju poljima unutar klase Credentials i prosleđuju se servisu koji će kreirati HTTP zahtev sa POST metodom i smestiće unutar RequestBody klasu Credentials. Na slici 14 je prikazana metoda za prijavljvanje unutar Auth servisa.

Slika 14 – Metoda za prijavljivanje unutar Auth Servisa

Nakon što zahtev pristigne na Backend deo, jedan od kontrolera sa odgovarajućim endpoint-om će prihvatiti pristigli zahtev. Na slici 15 je prikazan način obrade pristiglog zahteva.

```
func (controller *AuthController) Login(response http.ResponseWriter, request *http.Request) {
   var credentials domain.Credentials
   err := json.NewDecoder(request.Body).Decode(&credentials)
       response.WriteHeader(http.StatusInternalServerError)
       response.Write([]byte("There is problem in decoding JSON"))
       return
   token, value := controller.service.Login(credentials.JMBG, credentials.Password)
   if value == 1 {
       response.WriteHeader(http.StatusNotFound)
       response.Write([]byte("JMBG not exist!"))
       return
   } else if value == 2 {
       response.WriteHeader(http.StatusAccepted)
       response.Write([]byte("Password doesn't match!"))
   } else if value == 3 {
       response.WriteHeader(http.StatusInternalServerError)
       response.Write([]byte("Problem with generating token"))
   response.WriteHeader(http.StatusOK)
   response.Write([]byte(token))
```

Slika 15 – Metoda unutar kontrolera za Prijavljivanje

Na slici 16 je prikazan servisni sloj, odnosno Auth servis, unutar koga je implementirana logika za generisanje JWT [8] tokena.

```
credentials, err := service.store.GetCredentials(jmbg)
     log.Println(err)
  err = bcrypt.CompareHashAndPassword([]byte(credentials.Password), []byte(password))
     log.Println(err)
  tokenString, err := GenerateJWT(credentials)
  return tokenString, 0
key := []byte(os.Getenv( key: "SECRET_KEY"))
  signer, err := jwt.NewSignerHS(jwt.HS256, key)
     log.Println(err)
  builder := jwt.NewBuilder(signer)
  claims := &domain.Claims{
     JMBG: credentials.JMBG,
Role: credentials.UserType,
     ExpiresAt: time.Now().Add(time.Minute * 60),
     log.Println(err)
  return token.String(), nil
```

Slika 16 – Metoda unutar Auth servisa za prijavljivanje i metoda za kreiranje JWT tokena

Nakon prosleđivanja kredencijala servisnom sloju, prvi korak jeste provera da li kredencijali postoje unutar baze podataka. Ako su kredencijali validni, vrši se proveravanje hash-irane vrednosti lozinke unutar baze i pristigle lozinke u plain text formatu. Ukoliko se lozinke poklapaju dalje se vrši pozivanje metode "GenerateJWT()" čiji je zadatak da kreira JWT token koji će u sebi sadržati Id korisnika koji želi da se loguje na sistem, JMBG korisnika, ulogu korisnika u sistemu i vreme kada će JWT token isteći.

Prilikom vraćanja odgovora na Frontend deo, JWT će biti smešten unutar LocalStorage pod ključem "authToken" kao što je prikazano na slici 12 i na taj način je korisnik prijavljen na sistem.

Uspešno prijavljivanje na sistem omogućava korisniku da preuzme svoje dokumente tj. Izvode iz matične knjige.

Svaki korisnik poseduje tri vrste izvoda:

- 1. Izvod iz matične knjige rođenih,
- 2. Izvod iz matične knjige umrlih(samo ukoliko je osoba preminula) i
- 3. Uverenje o državljanstvu.

Na slici 17 je prikazan html stranica za odabir izvoda za preuzimanje.

Slika 17 - html za odabir izvoda

Odabirom određenog izvoda, poziva se metoda "GetCertificate()" koja kao parametar prima string vrednost na osnovu koje se određuje vrsta izvoda koja će biti preuzeta iz baze podataka koja je deo Registrar servisa.

Na slici 18 je prikazano pozivanje metode "GetCertificate()" koja na osnovu parametra dobavlja podatke o korisniku i generiše željeni izvod iz matične knjige.

Slika 18 – slanje HTTP zahteva za dobijanje određenog izvoda

U zavistnosti od tipa, Backend deo na nivou servisnog sloja će kreirati i vratiti odgovarajući izvod. Na slikama 19, 20 i 21 je prikazano kreiranje nove strukture u zavisnosti od tipa traženog izvoda.

```
if certificateType == 1 {
    var certificate entity.BirthCertificate
    certificate.Ime = user.Ime
    certificate.Prezime = user.Prezime
    certificate.ImeOca = user.ImeOca
    certificate.JMBGOca = user.JMBGOca
    certificate.ImeMajke = user.ImeMajke
    certificate.JMBGMajke = user.JMBGMajke
    certificate.DatumRodjenja = user.DatumRodjenja
    certificate.MestoRodjenja = user.MestoRodjenja
    certificate.JMBG = user.JMBG
    certificate.Pol = user.Pol
```

Slika 19 – izvod iz matične knjige rođenih

```
else if certificateType == 2 {
  if user.Preminuo == true {
      var certificate entity.ExtractFromTheDeathRegister
      certificate.Ime = user.Ime
      certificate.Prezime = user.Prezime
      certificate.ImeOca = user.ImeOca
      certificate.JMBGOca = user.JMBGOca
      certificate.ImeMajke = user.ImeMajke
      certificate.JMBGMajke = user.JMBGMajke
      certificate.DatumRodjenja = user.DatumRodjenja
      certificate.MestoRodjenja = user.MestoRodjenja
      certificate.JMBG = user.JMBG
      certificate.Pol = user.Pol
      certificate.DatimSmrti = user.DatimSmrti
      certificate.MestoSmrti = user.MestoSmrti
      return nil, &certificate, nil
```

Slika 20 – izvod iz matične knjige umrlih

```
var certificate entity.CertificateOfCitizenship
certificate.Ime = user.Ime
certificate.Prezime = user.Prezime
certificate.ImeOca = user.ImeOca
certificate.JMBGOca = user.JMBGOca
certificate.ImeMajke = user.JmBGMajke
certificate.JMBGMajke = user.JMBGMajke
certificate.DatumRodjenja = user.DatumRodjenja
certificate.MestoRodjenja = user.MestoRodjenja
certificate.JMBG = user.JMBG
certificate.Pol = user.Pol
certificate.Drzava = user.Drzava

//slanje_nazad
return nil, nil, &certificate
}
```

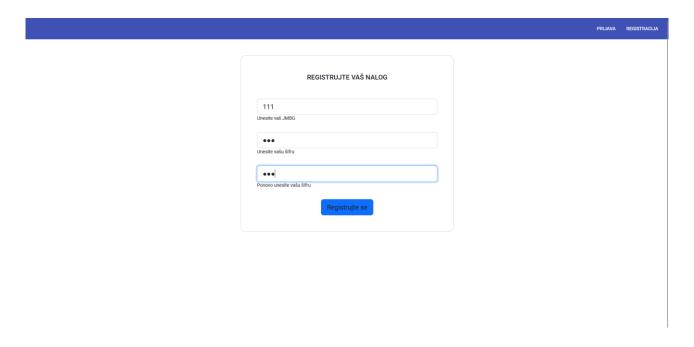
Slika 21 – uverenje o državljanstv

6. Demonstracija

Ovo poglavlje prikazuje korišćenje aplikacije za registraciju, prijavljivanje i dobavljanje izvoda iz matične knjige. Pristup sistemu je moguć putem veb pretraživača na računaru.

Registracija

Na slici 22 je demonstrirana funkcionalnost Registracija.

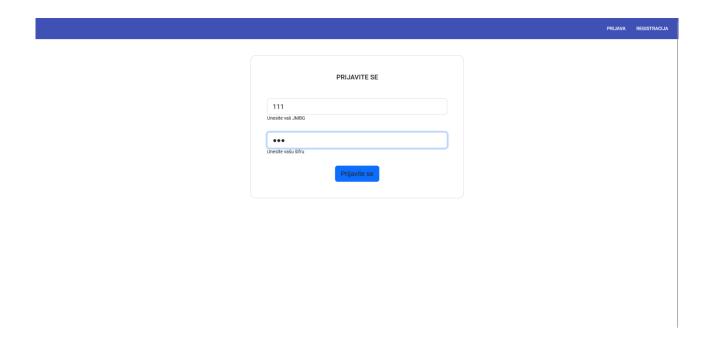

Slika 22 – demonstracija registracije

Prilikom odabira stranice "Registracija" unutar navigacione trake, otvara se forma za Registraciju korisnika. Korisnik je dužan da popuni sva polja pri čemu unosi svoj JMBG i dva puta unosi lozinku pomoću koje će moći da pristupi sistemu. Nakon što se sva polja popune, potrebno je potvrditi registraciju klikom na dugme "Registrujte se".

Nakon potvrde registracije, korisnik biva preusmeren na stranicu za prijavljivanje.

Na slici 23 je prikazana forma za prijavljivanje.

Slika 23 – forma za prijavljivanje korisnika

Forma za prijavljivanje se popunjava tako što korisnik je dužan da unese JMBG i lozinku pomoću koje se registrovao na sistem. Ukoliko su kredencijali validni, korisnik biva prebačen na sledeću stranicu gde treba odabrati servis eMatičar kao što je prikazano na slici 24.

Slika 24 – odabir eMatičar servisa

Nakon uspešno odabranog servisa, korisnik dobija mogućnost odabira izvoda koje može preuzeti. Na slici 25 je prikazan primer odabira izvoda iz matične knjige rođenih.

Slika 26 – preuzimanje izvoda iz matične knjige rođenih

Nakon odabira Izvoda iz matične knjige rođenih, korisniku su u tabelarnom prikazu prikazani njegovi lični podaci. Korisniku je dostupna i opcija preuzimanja

dokumenta u PDF formatu. Akcija preuzimanja PDF fajla se ostvaruje odabirom dugmeta "Download PDF".

Na slici 27 je prikazan izgled PDF fajla preuzetog izvoda iz matične knjige rođenih.

Izvod iz maticne knjige rodjenih				
Ime:	Pera			
Prezime:	Peric			
Ime oca:	Marko			
JMBG oca:	222			
Ime majke:	Ivana			
JMBG majke:	333			
Datum rodjenja:	1			
Mesto rodjenja:	NS			
JMBG:	111			
Pol:	Muski			

Slika 27 – izvod iz matične knjige rođenih u PDF formatu

7. Zaključak

U ovom radu je predstavljeno softversko rešenje za registraciju i prijavljivanje na sistem eUprave i predstavljeno je preuzimanje potrebne dokumentacije u elektronskom obliku i demonstriran je rad prototipske aplikacije. Prikazano rešenje olakšava korisnicima da putem veb aplikacije preuzmu potrebnu dokumentaciju bez čekanja u redovima u nekim od državnih institucija. Sistem prikazan u ovom radu, u poređenju sa srodnim rešenjima, pruža jednostavnost pri korišćenju, a istovremeno obezbeđuje funkcionalnosti.

8. Reference

- [1] eUprava [Online]. Dostupno na: https://euprava.gov.rs/
- [2] Angular framework [Online]. Dostupno na: https://angular.io/
- [3] Go programski jezik [Online]. Dostupno na: https://go.dev/
- [4] MongoDB baza podataka [Online]. Dostupno na: https://www.mongodb.com/
- [5] JavaScript Object Notation (JSON) [Online]. Dostupno na: https://www.json.org/json-en.html
- [6] NATS message broker [Online]. Dostupno na: https://nats.io/
- [7] Bcrypt hash-ing funkcija [Online]. Dostupno na: https://pkg.go.dev/golang.org/x/crypto/bcrypt
- [8] JSON Web Token (JWT) [Online]. Dostupno na: https://jwt.io/